

KONCEPCIÓ

A BIATORBÁGYI JUHÁSZ FERENC MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

Készítette: Szádváriné Kiss Mária 2021. november

Tartalom

Bevezető

Helyzetelemzés

Intézményi stratégia

Prioritások, fejlesztési területek, feladatok

Partnerkapcsolatok

Összegzés (cselekvési terv)

I. BEVEZETŐ

„Túl azon, hogy a kultúra terjesztésének igényes helyszíne a Központ, kifejezetten érződik közösséget kovácsoló hatása. Így erősíti, szinte meg is teremti azt a biztonsági, (szociális) hálót, amire szükség van ahhoz, hogy otthon érezzük magunkat Biatorbágyon.” — e szavakkal ajánlja Dr. Konta Ildikó Mária biatorbágyi klinikai szakpszichológus a Biatorbágyi Értéktárba a Biatorbágyi Juhász Ferenc Művelődési Központ intézményét (JFMK).

„Biatorbágy jövőképe – „a harmonikus, közösségközpontú innovatív kertváros” – eléréséhez jelentős mértékben járul hozzá kulturális közléte, a művelődés fejlesztése” — olvasható az Önkormányzat elfogadásra váró Közművelődési és közgyűjteményi koncepciójában a 2014-2030-ra vonatkozó Biatorbágy város integrált településfejlesztési stratégiája című dokumentumra hivatkozva.

Úgy gondolom, a JFMK következő ötéves működési koncepciója is a fenti gondolatok, irányok mentén fogalmazódhat meg: egy olyan 21. századi minőségi kultúraközvetítésre és közösségfejlesztésre épülő kertvárosi kulturális központ, amelyben hívó szó, alapérték a hagyomány, a megújulás, a közösség, az otthon, dolgozói közösségében munkál a tisztelet, az együttműködés, az igényesség. Mindennapjaiban érzékenyen tud reagálni Biatorbágy társadalmi-gazdasági változásaira, a közel 15 ezres város lakóközösségének igényeire és a pandémiával terhelt, tágabb környezet mozgásaira.

II. HELYZETELEMLÉZÉS

1. Kitekintés: országos szakmai környezet

Az eltelt közel öt évben több meghatározó jogszabályi változás történt az ágazatban, ami egyrészt a szakmai működést érintette, másrészt a foglalkoztatási jogviszonyban hozott változásokat.

- Az alap, a kiindulópont azonban a szaktörvény: 1997/CXL. Tv. **76. § (1)** bekezdése kimondja: *„A települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása.”* A **78. § (2)** bekezdése szerint: *„Megyei jogú városban, városban, fővárosi kerületben az önkormányzat az (1) bekezdésben foglalt feladat ellátása során közművelődési intézményt biztosít.”*
- A 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendelet a közművelődési alapszolgáltatások, valamint a közművelődési intézmények és a közösségi szintek követelményeiről, amely 2020-21-ig előír foglalkoztatási-technikai-tárgyi minimumot a fenntartók számára.

- Továbbra is érvényes a 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről előír hétéves beiskolázási tervet, amihez azonban állami forrást nem társít.
- 2020. évi XXXII. Törvény a kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról jogszabály a közművelődési intézmények munkavállalóit a Munka törvénykönyve alá helyezi 2020.11.01-től.
- Pandémiás rendeletek: a 46/2020. (II.16.) Kormány rendelet március 17-től határozatlan időre bezárta a közösségi intézményeket a látogatók elől; 2020. június 19-én nyílt meg újra a lehetőség a jelenléti művelődési formák megtartására, melyeket a 431/2020. (IX.18.) Kormány rendelet szerint bizonyos korlátozásokkal lehetett folytatni, majd a 479/2020. (XI. 3.) Kormányrendelet ismét bezárta a közművelődési intézményeket. A 365/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet 2021. július 3-ai hatállyal – a hatálybalépés időpontját az 5/2021. (VII. 2.) BM határozat állapította meg – módosította a rendezvények szervezésének, megtartásának szabályairól rendelkező, a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendeletet.

A kulturális normatívát 2021-től 1210Ft/fő/év összegről 2170Ft/fő/év összegre emelte a kormányzat, de ez még mindig rendkívül kevés a feladatellátáshoz. 2021 folyamán megszűnt az érdekeltség-növelő támogatás pályázati lehetősége. 2021 folyamán az EMMI a pandémiás jogszabályokra hivatkozva külön kérelem alapján folyósított egyösszegű bevétel kiesési támogatást, ami eszközvásárlásra, beruházásra is fordítható. Évek óta általánosan jellemző az ágazatra, hogy a kulturális intézményhálózaton belül a közművelődési intézmények, szinterek látogatottsága a legmagasabb. A világjárvány miatti hosszú bezárási idő visszavetette a látogatottságot, de ez általános jelenség a kultúra területén. A járvány miatt több intézmény jóval aktívabb lett az online térben, ahol azonban a verseny még jobban megnőtt. A felszaporodott kedvező pályázati lehetőségek, s megvalósításuk időbeli korlátja miatt jelenleg átmeneti programtúlkínálat jelentkezett a közművelődési szinterekben. A szakterület munkabér helyzete folyamatos probléma, amit központi, szakágazati béremelés eddig nem orvosolt. Így változatlanul jellemző az intézményhálózatban a magas fluktuáció.

Mindezeket figyelembe véve elmondható, már hosszú ideje a közművelődési munka stabilitása, a közművelődési intézmény fejlesztése leginkább a fenntartó önkormányzat anyagi

lehetőségei, hozzáállása, a közösség- és kultúrafejlesztés melletti elkötelezettségének mértékétől függ.

2. A külső környezet: Biatorbágy

Biatorbágy Pest megye nyugati részén helyezkedik el, területe: 4379 hektár, lakóterülete: 496 hektár. A mai települést alkotó két hajdani falu a török hódoltság alatt fokozatosan elnéptelenedett, majd Biára többségében magyar lakosok jöttek vissza, Torbágyot német nemzetiségű családokkal népesítették be. 1946-ban a német származású lakosság nagy részét Németországba kitelepítették, helyükre a Kárpát-medence több tájáról (Székelyföld, Erdély, Alföld, Felvidék) érkeztek magyar nyelvű lakosok. Bia és Torbágy 1966-tól Biatorbágy, ismét egy nagyközség, 2007. július 1-jével pedig városi rangot kapott.

2.2. Demográfia és társadalom: Biatorbágy állandó lakossága: 2021. január 1-jén 14.388 fő, folyamatosan emelkedik, s az országos jellemzővel szemben, enyhén fiatalodik. Az utóbbi pár évben közel 2000 fővel nőtt az állandó népesség részben az új lakóterületek benépesülésével, részben a már ide született gyerekekkel. A 19 év alattiak között az általános iskolás korosztály száma kiemelkedően magas (1649 fő). A hirtelen népességnövekedés várhatóan átalakítja a helyi társadalom szerkezetét. A beköltözők zömében fiatal, kisgyermekes családok, köztük magasan kvalifikált munkavállalók, akiknek a többsége ingázik. Megszólításuk folyamatos, s az intézmény számára kiemelt célcsoport. Az utóbbi években azonban új lakóterületek népesültek be, s az ott élőkrol szinte semmilyen információval nem rendelkezik a város, és közművelődési intézménye sem.

A foglalkoztatottsági helyzet évek óta kiemelten jó, a munkanélküliség alacsonyabb az országos átlagnál, sőt, Biatorbágyra is ingáznak munkavállalók. Ez a kvalifikáció meglátszik a kulturális igényszinten, ami az átlag populáris kultúrájánál magasabb.

Mindezen adatok, s az oktatásfejlesztés jelzi, hogy nagy a város népességmegtartó képessége, amihez a közművelődés is hozzájárul.

2.3. A gazdaság szereplői: A helyi vállalkozások zöme 10 fő alatti kis- és mikro-vállalkozás, illetve egyéni vállalkozó. Az újabb városrészen főként szolgáltatással foglalkozó, illetve a kreatív szektorhoz tartozó kisebb vállalkozások üzemelnek. Több, markáns arculatú, aktív kommunikációjú kisvállalkozás erősödött meg a településen, amely kulturálódási lehetőséget is kínál és alkalmanként bekapcsolódik a városi programokba. A nonprofit szervezeti formában működő gyermekfoglalkoztatók, mozgásstúdiók a célközönségük, illetve a profil révén kapcsolódnak a közművelődéshez, a JFMK-tól termet, szolgáltatást vesznek bérbe, vagy egy-egy városi rendezvényen (főként Városünnep) működnek közre.

Összességében a gazdaság szereplői évek óta nem mutatnak határozott elköteleződést a kultúra iránt. A nagy ipari vállalatokhoz pedig semmilyen kapcsolat nem fűzi az intézményt. Megszólításuk fontos feladat.

2.4. Az egyházak: A város vallási térképe változatos, bár alapvetően a katolikus és a református egyházközségek létszáma a meghatározó, de evangélikusok is vannak, és a kisegyházak csoportjai is megtalálhatók a településen, itt működik Magyar Belmisszió Biatorbágy, valamint a Sola Scriptura Teológiai Főiskola. Mindkét településrészen aktív közösségi életet szervez a katolikus és a református egyházközség, programjaikhoz alkalmanként vesznek igénybe technikai segítséget, ami a többi egyházközségre is jellemző, s a városi műsorfüzetben is megtalálhatók a rendezvényeik 2013 óta.

2.5. A kisebbségi önkormányzat: A városban egy kisebbségi önkormányzat működik: a Német Nemzetiségi Önkormányzat fontos feladatának tekinti a német nemzetiségi hagyományok őrzését, életben tartását, központi szerepe van ebben az alapiskolájuknak. Jelenleg programjaik színtere gyakran a Faluház, valamint a Közösségi Ház mellett lévő tájház.

2.6. Oktatás: Biatorbágy város oktatási rendszere rendkívül színes és differenciált. A tankerületi általános iskola mellett 2012-től önkormányzati ingatlanon elindult két intézmény, a biai református gyülekezet jelenleg 9 osztályban 218 és a székesfehérvári katolikus egyházmegye jelenleg 8 osztályban 179 gyermeket tanító általános iskolája. 2020 óta pedig a helyi német nemzetiségi önkormányzat a fenntartója és az épület tulajdonosa a nemzetiségi általános iskolának, ahol tanulói létszám 400 fő fölött van. Az angol specializációval rendelkező Biatorbágyi Általános Iskola tanulólétszáma kb. 600 fő. A JFMK társbérelője a Pászti Miklós Művészeti Iskola (PMAMI), ahol jelenleg 540 gyerek tanul a 6 helyszínen és a pátyi telephelyen. Az önkormányzati fenntartású Benedek Elek Óvoda öt épületébe több mint 580 gyermek jár, a Gólyafészek Bölcsőde is „telt házas”, azaz 75 gyermeket gondoznak jelenleg.

A gyereklétszám rohamos növekedését nem tudta követni az infrastruktúra, így a PMAMI tevékenysége mellett az általános iskolák – jelenleg nem lévén saját megfelelő méretű közösségi terük – minden nagyobb rendezvényüket a JFMK épületében tartják.

A 2022/23 és a 2023/24-es tanévekre várhatóan tovább bővül Biatorbágy oktatási hálózata. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet informatikai-szállítmányozási szakgimnázium működtetését készíti elő a városban, a református gyülekezet óvodát és egy 16 tantermes iskolát épít, a katolikus alapoktatás egy általános gimnáziumi osztállyal bővül, és a nemzetiségi iskola is indít gimnáziumi osztályt. Az épülő oktatási terek kiváltják az évek óta

fenntartott konténereket, s az iskolák a saját közösségi létükhöz megfelelő térrel fognak rendelkezni. A megépülő tornatermek pedig alkalmasak lehetnek nagyobb városi rendezvények megtartására is, ezzel tehermentesítve a JFMK épületeit. Mindezek a fejlesztések komoly kihatással lesznek a helyi közművelődésre, s sok új lehetőséget jelentenek az együttműködésben.

2.7. A szociális és egészségügy, sport: A Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége több ponton kapcsolódik a közművelődéshez, a Kipikopik Játszóház a Közösségi Házban működik, az idősek közös célcsoport, kisgyermekes szülőknek is szerveznek közösen előadásorozatot, a védőnői hálózat a klubjellegű programjaival és a kiemelt akcióival kötődik a közművelődési feladatellátáshoz.

Az alapítványi fenntartású idősothton és egy fogyatékkal élőket foglalkoztató kerámiaműhely is működik a városban, amelyek számára a közművelődési intézmény technikai, tárgyi háttérrel biztosít a nagyobb programjaikhoz, valamint alkalmanként közösen ismeretterjesztő sorozatokat szervez, amint a járási hatókörű Egészségfejlesztési Irodával is.

Az önkormányzati fenntartású Viadukt Sport Nkft. szakosztályai állandó szereplői a városi szabadtéri rendezvényeknek, a sakkosai pedig az intézmény épületében tartják az edzéseket és egy-egy versenyt is.

2.8. Testvértelepülések: Biatorbágyinak öt testvértelepülése van: a németországi Herbrechtingen (1989), a székelyföldi Gyergyóremete (2001), Ciprusról Kiti (2004), a felvidéki Alistál (2012) és a kárpátaljai Nagydobrony (2013.). Közülük jelenleg Kiti és Herbrechtingen városával lazább a kapcsolat, a Kárpát-haza területén lévő településekkel szorosabb, közös pályázatok, konferenciák is szerveződtek az utóbbi években a városünnepi és június 4-i találkozókön kívül.

2.9. A civil szervezetek: Az önkormányzati nyilvántartás szerint jelenleg közel 100 civil szervezet van Biatorbágyra bejegyezve, közülük mintegy 40 rendszeresen igénybe veszi a művelődési központ szolgáltatásait, s szinte mindegyikük végez közművelődési tevékenységet. A JFMK szakemberei rendszeres kapcsolatot tartanak velük (program- és teremegyeztetések, technikai, szakmai segítségnyújtás). A pandémiás időszak a civil közösségek életét is megnehezítette, több helyen lemorzsolódott a tagság, s az aktivitás is csökkent, itt még nagyobb szükség van az intézmény támogató hozzáállására.

A helyi értékek védelme, bemutatása révén a Biatorbágyi Értéktár Bizottsággal is partneri kapcsolatot ápol az intézmény, számos közös pályázat, projekt jelzi ezt, amit meg kell tartani, s fejleszteni. A város-imázs, a helyi értékek bemutatása, a közösségfejlesztés fontos eleme a

helyi köznyilvánosság, e tekintetben a Média Nkft. is több ponton kapcsolódik a közművelődéshez, s évek óta társbérelője a JFMK-nak.

2.10. Karikó János Könyvtár: A közművelődés és közgyűjtemény egymást segítő szakterületek. Az olvasóvá válást segítő programok elsődleges helye a könyvtár, ugyanakkor a városi rendezvényekben érdemes együttműködni. A két intézmény többször hirdetett közösen pályázatot, szervezett programot, s a JFMK biztosított helyszínt. A könyvtár évek óta komoly épület- és infrastrukturális gondokkal küzd, ugyanakkor fontos bázisa a helyi oktatásnak, s népszerű a lakosság körében.

3. Belső körülmények: a JFMK

Ezen fejezet részletes kifejtését nem tartom szükségesnek, ugyanis az intézmény tizedik éve minden esztendőben vezetésemmel készíti el előző évi beszámolóját és következő évi munkatervét, 2018-ban javasoltam a közművelődési rendelet átdolgozását, 2020-ban előterjesztettem a módosított SZMSZ-ét, amit megtárgyalt és elfogadott a Képviselő-testület. A város közművelődési és közgyűjteményi koncepcióját előkészítő bizottság tagjai közé választottak 2019-ben, s 2021-ben polgármester úr kérésére átdolgoztam, illetve aktualizáltam a munkaanyagot, amelyet egyszer már tárgyalta a szakbizottság.

Mindezek miatt alább csak a fontosabb, a folyamatot érzékeltető és a jövőt meghatározó változásokat emelem ki.

- A helyi közművelődési rendeletben a fenntartó megszabja a feladatellátás alapjait a közművelődési alapszolgáltatások rögzítésével, amit végez az intézmény.
- A JFMK minden épülete szinte 100 százalékos fölötti kihasználtságú, a „sok rendezvény – kevés terem” kérdést a folyamatos pakolás, átrendezés tudja kezelni. Az épületek szigetelési, beázási gondokkal küzdöttek, de mára a Faluház pince- és tető beázása, a Bábosház vízelvezetése megoldódott. Az állagmegóvás, felújítás kiemelt üzemeltetési feladat. Intézményvezetőként évek óta hangsúlyt fektetek a műszaki vezetői feladatok ellátására, s igyekeztem kiváló szakemberekkel dolgozni, jelenleg a területen jártas, tapasztalt szakember a gazdája az épületeknek.
- A rendezvények megvalósításának minősége nagyban függ a háttértechnika minőségétől. E területen is minden évben történt fejlesztés, elsősorban pályázati támogatásból, s kiváló szakemberek bevonásával. A munkatársi csapat stabilitására törekedve az intézmény „felnevelt” egy tapasztalt hangtechnikust és egy fiatal külső segítőt.

- Az otthonosság érzetét, a családi hangulatot a fokozatosan megújuló, esztétikus terek is biztosítják. A kiállító terembe kiállítási lámpák és sínrendszer került. A Kultúrváró átalakítása, a saját készítésű udvari garnitúrák, a ruhatár és földszinti étkező és tároló konyha kialakításánál a praktikusság és az esztétikum is szerepet játszott.
- Az agóra funkciót segítő fejlesztések a lakossági szolgáltatásokat bővítik, amint az ingyenes wifi is ezt szolgálja. A számítástechnikai rendszer fejlesztése is folyamatos, az otthoni munkavégzéshez mára már megfelelő eszközök állnak rendelkezésre a szakembereknek.
- Az intézmény évtizedek óta önállóan működő költségvetési szerv, pénzügyi gazdálkodó feladatait a munkamegosztásra vonatkozó együttműködési megállapodás alapján Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatala látja el. Az előirányzatok felett az intézmény részjogkörrel rendelkezik. 2017 óta a rendezvényekre fordított összegek folyamatosan emelkedtek. Míg 2017-ben 2.782Ft volt az intézmény pályázati bevétele, addig 2018-ban 9.513.000Ft, 2019-ben 10.132.630Ft, a pandémiával terhelt 2020-ban 6.991.200Ft, 2021-ben eddig 11.124.000Ft. És több millió forinttal támogatta a programokat a Biatorbágy Közművelődéséért Alapítvány is.
- A szakmai tevékenység fejlődését, fejlesztését és eredményeit jól jelzi, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet Nkft. (NMI) a JFMK-t a Pest megyei gyermekbábos élet központjának tekinti, több közös projekt fut most is. Az NMI az intézmény bábos múltját és jelenét, valamint a pandémia alatti online tevékenységét jó gyakorlatként ajánlja. A JFMK-hoz tartozó művészeti csoportok az utóbbi években is számos elismerést kaptak (Népiének-műhely, Cipcirip bábcsoport), sikeres sorozatok erősödtek meg (Café Chaplin koncertek, táncházak), új közösségek alakultak (Szövő szakkör, Játék klub, Szenior klub). A civil szervezetek egyre inkább otthonuknak tekintik a házat, neves előadók keresnek meg együttműködési céllal, művelődési intézmények érkeznek szakmai tapasztalatszerzésre, szakgimnáziummal kötöttünk együttműködési megállapodást. A JFMK rendszeresen biztosít gyakorlati helyet egyetemistáknak. 2019-ben a 480 jelenléti rendezvényen több mint 45 ezer látogató fordult meg, és a rendszeres kiscsoportos alkalmakon még több ezren. 2019-től a JFMK Facebook-oldala követői száma folyamatosan nőtt, az előző évekhez képest többszörösére, s túllépte az 5000-et, a honlap leglátogatottabb bejegyzéseit 10.000

fölött tekintették meg, az összes látogató 2020-ban majd 17.000 fő volt, többszöröse az előző évekének.

- A munkatársi közösség erősítése, a humánerőforrás fejlesztés, a szervezeti kultúra építése folyamatos feladat, a hatékony és színvonalas működés egyik záloga. Évente volt csapatépítő tréning, többször szervezetfejlesztő szakember bevonásával, így fogalmazódott meg a közös intézményi küldetésnyilatkozat és értékrend is. Stabil lett a három fős vezetés, részmunkaidős marketinges munkatárs dolgozik az intézményben, egy szakember mesterképzést végzett, egy pedig még egyetemre jár. A ciklus elejére jellemző nagy fluktuáció megállt, de a bérezés folyamatosan alacsony a szektorban.
- Megújult az intézmény honlapja, hírlevele, Facebook-oldala, lett YouTube-csatornája, insta oldala. Megújult a műsorfüzet, havi plakát került bevezetésre, született egy Szolgáltatási kalauz c. kiajánló. Készült egy átfogó kultúrakutatás, igény- és elégedettségmérés külső szakemberek bevonásával. A felmérés is megfogalmazta az intézmény újrapozícionálásának szükségességét.
- Az intézmény 2017-ben elnyerte a Minősített Közművelődési Intézmény Címet, s 2021-ben újra pályázott, jelenleg audit előtt áll.
- 2020-21-ben egy-egy időszakra megszűnt a jelenléti működés, az intézményi tevékenység az online térbe helyeződött, amire sikeresen reagált az intézmény, s vállalt nem profilba vágó feladatokat is. A kultúrafogyasztási szokások változtak, a jelenléti működés lassan indul be, közben egyre nagyobb a zaj az online-térben is. A kisközösségek a pandémia bezártsága idején meggyengültek, elkényelmesedtek, az oktatási intézmények a kimaradt jelenléti működés miatt még leterheltebbek lettek, minden korosztályt vissza kell szoktatni a művelődési központba, miközben a világjárvány még jelen van.
- A 2017-21 közti vezetői programomban meghatározott fejlesztési területek szinte mindegyikén történt előre lépés: 1. Juhász Ferenc munkásságának megismertetése elindult: kiállítás, könyvbemutató, versmondás keretében, valamint online a JFMK honlapján az évfordulókhoz kapcsolódva. Folyamatos feladat. 2. A nagyrendezvények háttér technikai fejlesztése kis lépésekben, de haladt. 2. A bábjáték kiemelt szerepet kapott az elmúlt időszakban, tudatos építkezéssel. 3. Az intézményi marketing láthatóan erősödött, s szakember kezébe került. 4. A kisgyermekes családokat kiemelt célcsoportként kezelte az intézmény, a Viadukt lakóparkban lévőket meg tudta

szólítani, míg a legújabb lakóterületekre költöztek megszólítása a következő időszak feladata. 5. A civil szervezetekkel kiegyensúlyozott, partneri a viszony. 6. Az ifjúság megszólítása az elmúlt ciklusban egyenetlen volt, időszakosan működött kis közösség, majd karizmatikus vezető és saját tér hiányában, a néhány szabadtéri programot leszámítva jelenleg az általános iskolás korosztályt éri el az intézmény. 7. A helyi nagyvállalatok bevonása a kulturális életbe nem történt meg. 8. Az önkormányzat sem bővítette a közművelődési színtereket. 9. A humán erőforrás fejlesztés átszervezéssel, segítő szakember foglalkoztatásával valósult meg.

III. INTÉZMÉNYI STRATÉGIA (SZAKMAI FEJLESZTÉSEK)

A felvázolt helyzetelemzés, az intézményben megfogalmazott küldetésnyilatkozat és belső értékrend mentén készíthető el a JFMK stratégiája, fogalmazható meg jövőképe és küldetése, határozhatók meg stratégiai céljai, prioritásai, és bonthatók le feladatai. A tervezés fontos része a középtávú cselekvési terv rögzítése is, ezt összefoglalóul közlöm.

1.1. Küldetésnyilatkozat,

amelyet érvényesnek tekintek a következő ciklusban is: *„Hivatásunk, hogy élményekkel gazdagítsunk. Örömmel teszünk azért, hogy nálunk egyénekből közösség, üres termekben művészet, két pohár italból baráti koccintás szülessen. Fontos, hogy egyre többen tanuljunk egymástól, mutassuk meg értékeinket, hogy még büszkébbek lehessünk otthonunkra, Biatorbágyra.”*

1.2. Értékrend,

amely a szervezet belső működését áthatja, szervezeti kultúráját meghatározza, segít a küldetés megvalósításában, tükröződik a tevékenységben, eligazít a viselkedésben. A közös megfogalmazást érvényesnek tekintem a következő időszakra is: *”Tisztelet a környezetünk és a benne élők, egymás és a szolgáltatást igénybe vevők iránt; együttműködünk csapatban a közös célokért, közös nyelvet beszélve, szervezeten, igényesen, magas szakmai minőségben, a fejlesztésre törekedve koncentrálunk a gyors, pontos munkavégzésre, az esemény megvalósítására; nyitottak vagyunk a változásra, változtatásra.”*

1.3.Jövőkép:

A JFMK Biatorbágy város kulturális életének központja, a helyi közösségépítés bázisa kíván lenni. Olyan egyedi arculatú, emblematikus intézmény, amely erősíti az itt élők lokálpatriotizmusát, és népszerűsíti Biatorbágy jó hírét.

1.4. Átfogó célok

- Közösségépítés, a lakónépességből lakóközösséggé válás segítése.
- Minőségi kultúraközvetítés a hagyomány és megújulás jegyében.
- Találkozási pont, kulturális információs bázis megvalósítása.

1.5. Alapfeladatok

A minőségirányítási elvek szerinti tevékenységi körök ellátása: ismeretterjesztés, kiállítások, rendezvények, művelődő közösségek, közösségi szolgáltatás, származtatott szolgáltatás (bérbeadás, irodai szolgáltatás) végzése. A 20/2018. (VII.9.) EMMI rendelet szerinti közművelődési alapszolgáltatások biztosítása:

a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása, b) a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, c) az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása, d) a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása, e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása, f) a tehetséggondozás- és fejlesztés feltételeinek biztosítása, valamint g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

2. Prioritások, fejlesztési területek, kiemelt feladatok

A fentiek mellett a folyamatosan jelentkező új kihívásokra reagálva az intézménynek meg kell határoznia a prioritásait, amelyek a következő időszakra az alábbiak:

- 2.1. Újrapirozicionálás - bizalomépítés, erősítés: 1 intézmény 3 ház; Hantai 100; JFMK 30, online jelenlét
- 2.2. Az intézményhez tartozó kisközösségek fejlesztése, igény szerint újak életre hívása; befogadása, a civil kezdeményezések igény szerinti támogatása (a civil kurázi erősítése)
- 2.3. A helyi értékek megismertetése, a lokálpatriotizmus elmélyítése; a Viadukt, mint pozitív településjelkép bevezetése
- 2.4. A gyermek bábjátás, mint egyik arculat-meghatározó elem, megőrzése, további erősítése
- 2.5. Partnerség kiépítése a helyi középiskolákkal; az ifjúsági korosztály hatékony megszólítása
- 2.6. A kisgyermekes családok változatlanul kiemelt célcsoportként kezelése, megszólításuk az újabb lakóterületeken is

- 2.7. A pandémia okozta megváltozott környezetben a kultúrafogyasztási szokások folyamatos figyelése, rendszeres igény- és elégedettségmérés, új utak keresése a tevékenységekben, gyors reagálás a változásokra
- 2.8. A szabadtéri nagyrendezvények megerősítése, kiemelt attrakciók, élmények megvalósítása
- 2.9. Színtér- és infrastruktúra bővítés
- 2.10. Szervezeti struktúra fejlesztése — a stabil munkaközösség megtartása
- 2.11. A helyi vállalkozások bevonása a közművelődésbe, a felszabaduló szabad kapacitás kihasználása

Mindezen prioritásokat figyelembe véve az egyes kiemelt fejlesztési területeken az alábbi **feladatokat látom** megvalósíthatónak:

1. A gyorsan növekedő népesség, a pandémia hozta változások, a 2020-ban elvégzett kultúrakutatás egyaránt az intézmény újrapozicionálását támasztja alá. Tovább folytatni az 1 intézmény 3 ház kampányt, az online térben is, tudatosítani, hogy „mind mi vagyunk”. A világhírű, biai festőművész, Hantai Simon születésének 100. évfordulójához több új aktivitást kötni az év során többször, ami kapcsolódik Juhász Ferenchez is, több korosztályt megszólít, s Biatorbágy hírnevét is öregbíti. Az intézmény 30. születésnapját egész évben megünnepelni, ami a helyi közösség kötődését erősíti kapcsolva országos társadalmi ünnepekhez (Magyar kultúra napja, Házasság hete, Majális, Gyereknapi, Nyitott kapuk).
2. Az intézmény, otthonos, családi jellege megőrzendő érték. A JFMK-t közel 40 rendszeres civil csoport használja, a kialakult harmonikus együttműködést fenn kell tartani. A meglévő intézményi kisközösségek stabilizálása folyamatosan szükséges, a jelentkező új igényekhez meg kell teremteni a feltételeket (helyszín, szakmai vezető). Az újonnan beépült lakóterületek, valamint az aktív külterületek alakuló civil közösségeit megismerni, animálni szükséges meghagyva teljes önállóságukat.
3. A lokálpatrióta szemlélet megerősítésével lehet jó eséllyel a lakónépességből lakóközösséget formálni. Biatorbágy heterogén, többféle törésvonal mentén polarizálódott lakossága a maga színességében képezhet egységet, amelyet a közös biatorbágyiság tarthat össze. Úgy gondolom, ebben sokat segít a mindenki számára ismert Viadukt, mint városszimbólum megerősítése. Az egyes önkormányzati ciklusokban is megjelent a Viadukt-motívum, ami egy új, pozitív történettel felruházva érzelmileg is megérintheti a közösség tagjait (kapcsolat, összekötés,

támasz, egyediség, megújulás, stabilitás - nem robbantották föl), különféle attrakciók kapcsolódhatnak hozzá a művelődési központ szervezésében is. A város többi értékét is szükséges megmutatni az újabban megtelepedett nagy számú népesség számára, s a régebbi lakókkal újra megszerettetni városukat. Ez komplex, sokszereplős feladat, ide tartoznak az oktatási intézményekkel és a Média Nkft-vel közös projektek, az Értéktár munkája, a célzott rendezvények (városi tematikus séták, túrák, Életakadémia beszélgetések, Műhelylesen), az intézményi Facebook, a honlap Kultúrplacc oldalának rendszeres tartalmai, a Viadukt-szimbólum bevezetése, használata és a helyi értékeket központba helyező rendezvények. A művelődési központ működése mindegyikhez kapcsolódik.

4. A gyermekbábos élet Biatorbágyon több mint 30 éves múltra tekint vissza, helyi érték, az intézmény arculatához hozzá tartozik. A minőségi bábelőadások, a gyermekbábos találkozók, a gyermek bábcsoport mellett felnőtt bábcsoport indítása, valamint utcaszínházi fesztivál szervezése (vagy a Nyitott kapuk bábosnap fejlesztése) továbblépési lehetőség. A Bábosház felújítva, újabb színtér bevonásával bázisa lehet az utcaszínházi szakmának is.
5. A felvázolt helyzetelemzésből kitűnik, hogy várhatóan 2023-ra Biatorbágyon több középiskola is elindul, ami a JFMK működésére, programstruktúrájára is hatással lesz, ezért fontos már a legelején keresni a partneri együttműködés formáit, felmérni az igényeket, a lehetőségeket, hosszú távú együttműködést kötni a közösségi szolgálatra. A tantermi színházak, a rendhagyó órák/pódiumelőadások, az igény szerint indítható diákszínpad... - pl. mind-mind lehetőség. Ez az ifjúsági korosztály ekkor szólítható meg hatékonyabban, s ha addigra külön színteret is kap az ifjúság, több, a helyi kultúra egészére pozitívan ható folyamat veheti kezdetét. Egy külön épület és/vagy egy romkocsmá olyan kultikus helyé válhat, amilyen pl. a Kisgombos Könyvesbolt vagy a Café Chaplin más műfajban. Ez összegyűjtheti a különféle ifjúsági csoportokat, amelyek működnek a városban, egy karizmatikus üzemeltetővel, különféle korosztályi programokkal kedvelt szórakozóhelye lehet a fiataloknak. Az ifjúság megszólításában az általános iskolák is fontos célcsoportot jelentenek, a létesülő új terekbe pl. interaktív ismeretterjesztő kiállítások kivihetők, helyi és globális értékekre fókuszáló komplex programok, nyári táborok megvalósíthatók. Az ifjúság kérdésében szükséges a civil közösségekkel, a szociális intézménnyel, a Kabinet felügyeletéhez tartozó Közi szakemberével, az ifjúsági koordinátorral is együtt gondolkodva az Önkormányzatnak átfogó felmérést végezni és koncepciót alkotni, a régit megújítani.

6. Az enyhén fiatalodó népességű városban a kisgyermekes családok számára évek óta gazdag programot kínál a művelődési központ saját rendezvényeivel és a különféle népszerű befogadott kiscsoportos foglalkozásokkal. A legnagyobb rendezvény számukra a hagyományosan magas színvonalú és a térségben is népszerű gyereknap. Mindezeket szükséges folytatni, hiszen a folyamatos betelepülés tovább növeli ezt a célcsoportot.
7. A 2020-21-es esztendő soha nem tapasztalt kihívások elé állította a JFMK-t is, amire azonban elég gyorsan tudott reagálni. Ezt a rugalmasságot, kreativitást folyamatosan meg kell tartani, amihez szükséges ismerni Biatorbágy működését, rendszeresen felmérni az igényeket, mikro kutatásokat végezni egyes területeken. Az intézménynek az információs központ szerepét erősíteni kell, s nemcsak a kulturális, turisztikai információk gyűjtését, hanem a közérdekű, közhasznú egyéb, a mindennapi élethez helyben szükséges információkat is (pl. helyi kiszállítók listája a honlapon, tábori listák...).
8. Jelenleg nagy közösségi terei a városnak csak szabadtéren találhatóak, a Fő tér és a Fűzes-patak partjának infrastruktúrája azonban nem elegendő vagy egyáltalán nem megoldott, ezért ezeket ütemezetten fejleszteni szükséges. Évek óta előkerül egy Viadukt fesztivál gondolata is, amit előzetes felmérések után lehetne meghatározni, s megvalósítani. Jelenleg a Városünnep Biatorbágy legnagyobb rendezvénye, célja elsősorban a helyiek megszólítása és a testvértelepülési kapcsolatok építése. A helyszín kibővítése, fejlesztése elengedhetetlen lenne, a városközpont koncepciója elkészültével. A nemzeti ünnepek közül az augusztus 20-i program válhat a patakparton nagyobb rendezvényé, amelyben szerepet kaphatnak a helyi értékeink.
9. Már 2012-től rendszeresen fölmerül a helyhiány az épületekben, mostanra pedig egyre nagyobb az igény a szintérbővítésre, a 15 ezres város kinötte közművelődési tereit. Ennek orvoslása teljesen a fenntartó hatásköre, szorosan kapcsolódik a településfejlesztéshez, a városközpont és alközpontok kérdéséhez, az oktatási beruházások megvalósulásához. Az önkormányzati tervek értelmében a PMAMI várhatóan 2022 folyamán kiköltözik a **Faluház** emeletéről és a **Közösségi Ház** földszintjéről. Így a Közösségi Ház jobban szolgálhatja a lakossági igénybevételt, a Faluházban pedig több foglalkozás, kisközösség kaphat helyet, valamint az irodai zsúfoltság enyhülhet. Ezen épületek udvarát szükséges felújítani, a Közösségi Házban a rámpát elbontani, a Faluház kertjébe beépített színpadot állítani. A **Bábosház** felújításával további funkciókra válik alkalmassá az épület és hangulatos udvara,

amint a **Nagy utca 33. sz. ingatlan** JFMK telephellyé nyilvánításával további közösségi színtér nyílhat, ami funkcionálhat a helyi értékek szellemi műhelyeként, adhat helyet időszakos helytörténeti kiállításoknak miközben közösségi térként napi használatban lehet. Az ifjúság hatékony megszólításának fontos eszköze a számukra adott saját közösségi tér, amire alkalmas lehet a városközpontban az egyik **MÁV-ház** földszintje, ahol egy **romkocsmá** kialakítható, de más helyszín is elképzelhető. E korosztály fontos jellemzője ugyanis az erős szabadság igény, az összetett kommunikáció, a hálózatok, mindez egy kultikus saját helyen jól megvalósítható. Ugyanitt egyéb terek is kialakíthatók további kiscsoportok befogadására, illetve ún. **civil ház** létesítése itt, vagy valamely önkormányzati ingatlanban (akár Bián, a katolikus templom mellett) pedig lehetővé tenné a további programok céljára, bérbeadásra a faluházi termeket. Az oktatási beruházások megépülésével több, nagyobb kulturális esemény befogadására is alkalmas sportcsarnokok, **tornatermek** létesülnek, ahol fenntartói megállapodással tarthatók közművelődési programok. A legfontosabb közülük a többfunkciós **kézilabda csarnok** a Sándor-kastély mellett, amely alkalmas lesz pl. bálók, koncertek tartására is. Tervek szerint a német nemzetiségi gimnáziummal bővített nemzetiségi alapiskola a nemzetiségi önkormányzat égisze alatt új épületében mintegy komplex oktatási-kulturális egységként működik majd a városban, ami ugyancsak tehermentesíti a Faluházat. A „borvidék” státuszt kapott Ürge-hegy az önkormányzati **Kunyik-pincével** szintén fejleszhető közösségi tér és rendezvényhelyszín, amely technikai beruházással alkalmas lehet civil szervezetek kisebb rendezvényeinek megtartására. Az **Iharos-völgy** még kiaknázatlan rendezvényhelyszín, a **tábori épület** átalakításával alkalmas lehet munkahelyi csoportok, családi ünnepek, edzőtáborok, alkotótáborok befogadására – már több amatőr alkotóközösség megkereste az intézményt ilyen igénnyel, de a helyi iskolások, középiskolások esetleges erdei iskolájának is alkalmas, vagy a bortúra-utak résztvevőinek elszállásolására... Külön álló, az utóbbi pár évben népesülő településrész a **Tópark** beruházás. Itt előbb a célcsoportot kell látni, hogy kulturális szolgáltatásról lehessen beszélni. Az biztos, hogy közösségfejlesztő szakember munkáját is kívánja egy új, mesterségesen összerendezett lakónépesség otthonteremtése, közösséggé formálása. A városmaggal történő bármilyen összekapcsolása hosszú folyamat lehet. Amennyiben a színtérbővítés fokozatosan megtörténne, lehetőség nyílna több, nagyobb bevételű program megvalósítására.

10. A hatékony feladatellátás fontos záloga az elkötelezett, felkészült, összetartó, stabil munkatársi közösség, ami folyamatos szervezetfejlesztést, belső építkezést igényel (minőségirányítási elvek mentén alakított folyamatszabályozások, értékelések, anyagi ösztönző rendszer bevezetése). A megnövekedett feladatok és szinterek működtetéséhez szükséges a munkaerő bővítés, teljes munkaidős marketinges már jelenleg is szükséges, és a normál működés ismételt megerősödésével az ügyviteli-pénzügyi munkatárs mellé is szükséges segítő, később a technikai személyzet létszámát kell emelni, a műszaki stábot kiegészíteni, s adott esetben speciális szaktudású szakembert felvenni, s a projekt-szemléletet erősíteni. A ciklus végére, ha a telephelyek és funkciók stabilizálódnak, s felszabadulnak terek, a hatékonyabb gazdasági működés érdekében megvizsgálható és előkészíthető az intézmény non-profit kft. szervezeti formába történő átalakítása.
11. Az intézmény fejlesztésében fontos előrelépés stratégiai partnerek, támogató helyi nagyvállalatok megkeresése, ami a gazdálkodási háttér biztonságát növeli, s javítja az intézmény pozícióját. A jelenlegi körülmények között is el kell kezdeni intézményi portfóliók összeállítását és kiajánlását, a mostani kapacitáshoz igazodva, s a nagyrendezvényekre koncentrálva. Amennyiben a Faluház épület leterheltsége csökken, s további technikai fejlesztésekre sor kerül, alkalmas rendszeres munkahelyi tréningek, egyéb piaci alapú tevékenységek befogadására, illetve az intézményi szervezésére, ami szintén a bevételek növekedését eredményezi, s segít egy esetleges vállalkozási formában történő működésre áttérni.

3.Partnerkapcsolatok

A közművelődési tevékenységnek mindig a teljes közösség jobb létét kell szolgálnia, szervesen illeszkedve a város egészének működéséhez, ezért elengedhetetlen a helyi intézményekkel, civilekkel, vállalkozásokkal való hatékony együttműködés, ugyanakkor a szakmai kapcsolatok erősítése, a folyamatos tanulás is elemi érdeke a szervezetnek. Mindemellett az egyes tevékenységi területeken is törekedni kell kiemelt partnerek megtalálására, a meglévők működtetésére (Pl. a győri Vaskakas Bábszínház, a Számalk-Szalézi Technikum, a Szentendrei Teátrum, színtanodák, kiállító helyek és csoportok, Művészeti Akadémia...)

IV. ÖSSZEGZÉS (CSELEKVÉSI TERV)

A vázolt program megvalósítása csak szakaszosan, egymásra épülve történhet. Fontosnak tartom, hogy e folyamatba legyen beépítve a rendszeres visszacsatolás, ellenőrzés, és legyen lehetőség a szükséges beavatkozásra. Mindez a minőségirányítási alapelvek figyelembevételével, a város és az intézmény mellett elkötelezett, szakmailag felkészült munkaközösséggel valósulhat meg. A cselekvéseket részletesen az aktuális éves munkaterv feladata kifejteti.

- **2022:** 1. Költségvetés készítése, érdekképviselő. 2. A megkezdett folyamatok, sikeres programok gondozása 3. Az intézményi humán erőforrás fejlesztése (képzések, marketinges teljes állásban). 4. Jubileumi év (JFMK 30.) és Hantai 100 programjai 5. Szent István nap új formában a patakparton, helyi értékek bemutatása. 6. Hangtechnikai fejlesztés 7. Bábos-projekt gondozása. 8. Portfóliók készítése, ajánlása helyi cégeknek. 9. Partnerkapcsolatok fejlesztése: Számalk-Szalézi Technikum, Szentendrei Teátrum, NMI Nkft. (bábos terület), helyi általános iskoláknak célzott program. 10. Új online akciók, honlap fejlesztés. 11. Senior klub erősítése, Őszidő nyugdíjas klub stabilizálása. 12. Ifjúság megszólítása – mikro-kutatás.
- **2023:** 1. Költségvetés készítése, érdekképviselő. 2. Az elindított folyamatok gondozása. 3. A térségi kapcsolatok erősítése (elsősorban Budakeszi, Páty, Herceghalom, Budaörs) 4. Formalizált kapcsolat helyi gazdasági szereplőkkel. 5. A Faluház nagyterem világításának felújítása, a székek kárpitozása. 6. Színtérbővítés 1. – Fh, KH intézményi használatban, Báboház felújítása.
- **2024:** 1. Költségvetés készítése, érdekképviselő. 2. Az elindított folyamatok gondozása. 3. A teljes városra reprezentatív, átfogó kultúrakutatás. 4. Viadukt fesztivál megszervezése. 5. Színtérbővítés 2. – Nagy utca 33. felújítása, átadása, romkocsmába beüzemelés. 6. Létszámbővítés
- **2025:** 1. Költségvetés készítése, érdekképviselő. 2. Az elindított folyamatok gondozása. 3. Jelentős szponzori megállapodások. 4. Szervezeti struktúra fejlesztése: intézmény tagintézményekkel (értékközpont, ifjúsági tér-romkocsmák) és telephelyekkel (galéria, civil ház) 5. Pályázat Minősített Közművelődési Intézmény Címre

- **2026:** 1.Költségvetés készítése, érdekképviselő. 2. Az elindított folyamatok menedzselése. 3. Az intézményi működés teljes felülvizsgálata, a nonprofit kft-vé alakítás előkészítése.

V.ZÁRSZÓ

Fenti intézményi stratégia (egyben vezetői programom), most is a változásmenedzselésre épül. Megvalósulása feltételez egyfajta - jelen tudások szerint megvalósítható - önkormányzati fejlesztési ütemet, s szorosan kapcsolódik a település oktatásfejlesztéséhez, a közgyűjteményi feladatellátásához, a felülvizsgálatra szoruló ifjúsáspolitikai koncepciójához, s az előkészítés alatt álló városközpont tervhez. S mindezek mellett számol azzal, hogy egy település kulturális élete eleven organizmus, kulturális intézménye a helyi társadalom nélkülözhetetlen szövete, amely benne gyökerezik, s vele együtt változik. *„Így erősíti, szinte meg is teremti azt a biztonsági, (szociális) hálót, amire szükség van ahhoz, hogy otthon érezzük magunkat Biatorbágyon”* — még egy világjárvány kiszámíthatatlansága közepette is

Biatorbágy, 2021. november 4.

Szadváriné Kiss Mária